

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

40 de œconomo, & vicedomino, syndico, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Federicus pater in Germania emerat, & cuiuslibet baroni pradia rusticana & ecclesias sibi contiguas obligasse, a quibus ecclesie demum fuerunt valde diuexatae, & tandem excommunicatum ab Innocentio 3. gladio tyranni interemtum.

De Officiariis ecclesiasticis, & primum de Theaurariis, seu Sacristis.

Cap. 39.

- 1 Officium ecclesiasticum quomodo a beneficio distinguitur.
 - 2 Officium custodire porcos pasua, pecora, porcos, &c.
 - 3 Sacrista quis, sacristarium quid.
 - 4 Theaurarius, thesauraria quid. *Κεμισλιας, & κειμισλιας, quid, eod. Cimilia & cimilia quid, eod.*
 - 5 Gaza & gazophylacium quid.
 - 6 Thesaurus fuit in templo Dei.
 - 7 Custos ecclesie quis, & eius munus.
 - 8 Ignem fouendum perpetuo in ecclesia Dei inextinguibilem.
 - 9 Ignis inextinguibilis fons a vestalibus, & quis auctor.
 - 10 Noachi uxor Tybea & Aretia ignem seruari docuit perpetuum, eodem.
- Græci ab Aramæis plura mutuati nomina, eod.*
Vidua ignem perpetuum seruauit Athenis.

1 Quidam tamen non omne beneficium nisi ratione officii detur, tamen non omne officium ecclesiasticum beneficium habet, nec perpetuam sollicitudinem. Et proinde alia quoque, ratione officii simpliciter ecclesiastici, distinctio personarum erit. Porro officium inuenitur, vel ratione rerum profanarum, que ecclesie sunt, vel ratione rerum sacrarum, vel ratione iurisdictionis, vel sacramentorum: quando de his tractandis agitur. ¶ Ratione rerum profanarum, vel pene profanarum, dici possunt quidam officium habere: nam & cultos portarum, pasuorum, pratorum, pecorum, & porcorum dicitur habere officium, ut notat glossa in l. ne quis, §. officiorum, de dignitat. lib. 12. C. quam singularem & vnicam existimat Andreas Barbatia in rub. de offic. & pot. iud. deleg. Sunt & liberti ex familia ecclesie, officium pro necessitate ecclesie patronæ præbentes, can. liberti, cum 4. seq. 12. quest. 8.

¶ Sacristis tamen rebus custodiendis præpositus sacrista dicitur, qui nutu & mandato archidiaconi Gregor. 3. in c. eamte, c. 3. de offic. archid. lib. 1. Decret. tit. 23. curam habet sacrorum valorum, vestimentorum ecclesiasticorum, sacri thesauri, & eorum que ad fouendum lumen exiguntur, scilicet olei & cere, ut placuit concilio Toletano, in c. de offic. sacri. lib. 2. Decret. tit. 26. Sacrista a rerum sacrarum nomine dicitur: sicut sacristium, locus ubi sacre res reponuntur, etsi priuatus sit, ut ait Vlpianus, in l. sacra loca 9. de rer. diuis. in P. ¶ Alibi tamen thesauraria, & præfectus thesaurarius dicitur, can. perlectis 25. dist. Dicitur κειμισλιας, qui sacre & pretiosæ suppellectili, vel thesauro præest, & κειμισλιας, locus, vel thesauraria a Iustiano in l. fin. §. fin. de bon. auct. iud. possi. lib. 7. C. tit. 72. Vocat Honorius 3. c. cum inter, c. 19. de verb. signi. ap. Grego. cimilia thesauri illius locum. Erant autem κειμισλια Græcis, mobilia bona recondita vel pretiosa: ut apud Homerum dicuntur κειμισλια, æs, aurum, ferrum reconditum, vel vasa ex his facta, dum ait Homer. Iliad. 6.

Ποδαδι ἐν ἀγρίῳ παρὰ τὴν κειμισλια κῆρ,
Χαλκὸς τε χρυσὸς ποταμικῆς τε ἀδύρῳ.

Meminit & sæpe eius alibi, atque alii auctores Græci, & Gregorius 3. in c. 3. de offic. archid.

¶ Dicerent tamen Persæ gazan, voce per alios usurpata populus, Hester. c. 3. c. Ezechiel, c. 25. c. altinum, c. 28. d. & locum ex Persico & Græco nomine gazophylacium, ut scribit Helychius & Suidas. Et fre quens eius mentio in sacra pagina. ¶ Ex qua tamen constat thesaurum fuisse perpetuo in templo Dei, variis & pretiosis muneribus, oblationibus, vestibus, vasis & pecuniis conflatum & conseruatum: ut non possim istos hereticulos satis demirari, qui obgannientes donariis diuinis, quæ a probis hominibus Deo consecrata, & eius ministerio sunt, improbare ecclesie opes audent, non alia ratione, quam Iudas domini scelestissimus proditor, effutientes in sulle, ut quæ perditio hac, Matth. 26. a. D. Mat.

14. a. potuit enim in vniuersum hoc multo venundari, & dari pauperibus: Non quod de pauperibus illis cura sit, sed quod sibi malunt, quam Deo: & sacrilegii sui, quod quotidianis prædationibus, exerceant, prætere, sed stolidæ, nituntur excusationes. Meminit

de gazophylacio domini Neemias c. 10. d. & c. 13. a. & domini nostri Iesu Christi sæpe sacri amanuenses, D. Marci, c. 12. d. D. Luc. c. 21. a. D. Ioan. c. 8. c. Existat & decretum, Iosua, c. 6. c. qui populum Israeliticum probe rexit in expugnatione Hierico latum: Quicquid auri & argenti erit, & vasorum anconum, ac ferri, domus consecratur, repositum in thesauris eius. Meminevit & f. equenter de thesauro domus domini, libri Regum, 3. Reg. cap. 14. & 4. Reg. c. 14. & 15. & 24. Meminit & de Leuiticis custodibus vel præfectis sacri thesauri & diuini liber Paralipomenon 1. cap. 9. d. Legimus fuisse & inter thesauros Dei clypeos dono oblatos a Salomone, Reg. 14. 2. Paral. c. 12. Quos inuenit Sefac rex Ægypti & euexit. Addit Iosephus lib. 8. Antiq. ca. 10. lanceas aut eas, & sagittas aureas, quas sumtas a rege Sophone David Deo dedicauerat. Erant & vasa aurea, 4. Reg. c. 24. & alia suppellectilia, quæ refert historia Machabeorum, lib. 1. cap. 1. Deponabantur & sacre vestes in gazophylacio sanctuarii, officio diuino petacto, ut constat ex prophetia Eldra, ca. 44. vers. 19. Et hanc ipsam habendi thesauri consuetudinē in templis suis ethnici imitati sunt: multa enim diis suis vel melius Idolis suspenderunt, ex manibus hostium, ex victoriis, tum ex voto, tum ex largitione. A quibus omnibus, qui Dei numen aliquando olfecerant, nihil etiam inimico & hostili impetu cladis inferentes, delibabant. Et scribit Iosephus Pompeium Magnum, post captum templum Hierosolymorum, sanctæa duobus millibus talentorum in gazophylacio templi inuentum: uno abstinuisse, Ioseph. lib. 14. c. 8. Quod & alii in sua religione fecerunt, sacrilegiorum diuinis & humanas pœnas veriti, & exemplo aliorum facti cautiore. At cum penas hodie contemnunt impiissimi sacrilegi, certe summo opere hoc munus sacristæ requiritur, cum archidiaconi curatio & maiori necessitudine addendus est custos utriusque.

¶ Custos ecclesie, tamen qui & minister sacristæ est, c. 1. de offic. cu. 7. f. d. & ibi glo. rubric. & archidiacono obedit in pulsandis horis canonicis, in custodienda perpetuo suppellectili ecclesie, & in igne sancto conseruando, ne extingatur. ¶ Non tamen secus quam & apud Iudeos sacerdotum & Leuitæ ignem perpetuum conseruabant, ne extingueretur ex iussu Dei, Leuit. c. 6. in symbolum Spiritus sancti, vel diuinitatis indeficientis, vel ob caritatē quam perpetuo fouere debent præpositi sacri antilites, qui nec diuinitatem alterius Dei, nec alentum a Deo quippiam fouere debent. Vnde & in uectio ignis alieni in Dei sanctuarium, morte expiata fuit ministerum in Leuitico, Leuit. c. 10. Habuitque hoc munus fouendi ignem sacerdos Heli, quod tradidit Samueli postea, puero peruigili, dum senectute caligare eius cœperunt oculi, ut extinguerent vel defectu am luce: nam non videret, 1. Reg. c. 3. ¶ Habebant tamen hoc munus apud ethnicos Romanos Vestæ 9 virgines ignem perpetuo fouentes, quod innuit Virgilius, dum ex persona Hecctoris.

Sic aut, & manibus vestas vestam que potentem,
Aeternamque adytis essent penetrabibus ignem.

¶ Quod ad Numæ institutum referunt Linius in 1. Ouid. 6. Fastor. Dionysius Halicæ. lib. 2. Plutarchus in vit. Nume. & alii Quamuis Berofus lib. 3. de storat. scribat, Vxorem Noachi Tytheam, Aretiam etiam dictam, quia mater omnium esset, vocatam Estam, id est, ignem, post mortē: eo quod ipsa regina sacrorum fuerat, & puellas docuerat sempiternum ignem sacrorum inextinguibilem seruare. Non enim tantum apud Græcos Vestæ, vel Estæ ignem significat, sed apud Aramæos, quos, quia Græciam incoluerunt antea, & barbara Græcis nomina reliquisse testatur Strabo in Geograph. Græc.

¶ Athenis tamen ignis perpetuus in Prytaneo asseruabatur, 10 non quidem a virginibus, sed a viduis, ut ait Plutarchus. ¶ Et Strabo lib. 9. t Polladis Mineuræ dixit templum in saxo vetustum, in quo esset lychnus inextinguibilis & virginum domus, id est, παρθένων. Seruabant & ignem Ægyptii, ut ait Diodorus Siculus. Item & perpetuus Delphis, & apud Persas teste Procopio lib. 2. bell. Pers. Seruabant & in Pyreo Magi. Et in Cappadocia id ipsum Magni Py. ethi factitarunt, Strabo lib. 10.

De Oeconomo, & Vicedomino, Syndico, & alius. Cap. 40.

- 1 Oeconomi qui dicantur.
- 2 Oeconomus ecclesie ex quibus eligendus.
- 3 Vicedominus quis, & quomodo differat ab oeconomo.
- 4 Syndicus quis.

5 Adueca

5 *Aduocatus & procurator officium gerunt.*
6 *Cellaria officium claustrae.*

1 **S**unt etiam economi vicedomini, syndici, procuratores, cellarii, officarii ecclesiastici. Oeconomus dicitur, quibus res ecclesiarum gubernandae mandantur, leg. in vobis n. l. 1. 4. de sacrosan. eccles. Domini tantum ecclesiastica videtur hoc officium munus praestare: vnde & dicitur dispensator pauperum, oconomus ecclesiae. leg. omnes qui. 31. §. hoc nihilominus, de episcopo. & cleric. C.

2 **Q**ui eligitur ex numero clericorum admittitur ad ecclesiam non ex laicis, can. indicatum 89. dist. can. quoniam, can. noua 16. quast. 7. c. edoceri, de prescript. vel aliis. Porroissimum quando de dispensatione rerum sacrarum agitur: nam si de temporalibus tantum cura subeunda sit, clericum esse non exigit necessitas oconomum Speculator, in 3. par. 1. par. Specul. tit. de econom. arg. can. in singulis 77. dist. ncl. Est enim nomen oconomus generale. ad omnem dispensationem pertinet: sicuti a diuo Paullo ad Roman. cap. sin. 295. oconomus dicitur, quod versum est in antiqua lectione, Erasmus arcaris ciuitatis, pro quanto cararii, vel procuratore, vel dispensatore. Et de oconomis ad Titium cap. 1. Dispensator Dei.

3 **H**uic et affinis, & vere similis vicedominus officio, can. volumus, §. 2. seq. 89. dist. ncl. quod in episcopo patet vicedominus, ca. diaconum, ead. 89. dist. ncl. oconomus alius in ecclesiis. Exhibent et officium in libris persequendis ecclesiasticis syndici: si collegii sacris res controuerse sint, c. 1. de syndico. Sicuti & in causis vniuersitatis & eius nomine constituuntur, qui singulorum de collegio, vt vniuersorum prosequantur & defendant ius, l. 1. in princ. §. quibus quod cuiusque vniuers. nom. in P. Itaque & defendunt in iudicio, de quibus late Speculator, in 3. par. 1. par. Spec. tit. de alio syndico. & ocono.

4 **E**xhibent et officium in libris etiam patroni causaum, & procuratores ad lites, & ad negotia: quorum existant tituli, de postulando & de procurator. in vtroque iure. Et de quibus Deo fauente proprio loco in iudiciis agitur, du tractabitur de personis, quae pro actore & reo interueniunt. Inter officia conuentualia connumeratur cum sacrista, etiam clemensynaria, & cellaria, gl. in cle. 1. §. ad hoc in ver. officis de stat. monacho. Cellarium nominatur aliqua ecclesiae cui vini & tritici dispensatio ecclesiae committitur, de quo fit in iure mentio, in cap. dilecto, de preben. apud Gregor. quia cellarium locus est in quo conduntur & vnde de promouitur ad viduum necessaria, vt in D. Lucam 12. interp. etatur D. Hieronymus, Considerate corvos, quibus non est cellarium, vel horreum. Et Plautus de cellario meminit, in captiuis.

Sunt, posse, prout quidvis in facio cellarium.
Inter leges Caroli Magni capitulae. habitas Aquisgran. anno 789. Kal. Aprilis c. 6. sic scribitur de cellariis monasterii, vt non auari mittantur, sed quales regulae praecipit.

De Officiis quarundam personarum ratione iurisdictionis, & earum appellationibus.
Cap. 41.

- 1 *De officialibus Romanae curiae remissae.*
- 2 *Officium pro iurisdictione in quibus titulis iuris usurpatur.*
- 3 *Officia episcopi quotuplices in iurisdictione, & de aliorum officialibus.*
- 4 *Vicarius episcopi quis, & maioris potestatis officialis, & de eius potestate.*
- 5 *Inquisitorum haeresum officium.*

1 **D**e officialibus Romanae curiae proprium tractatum edidit Gomefius. De illis quoque & Chastaneus tractat. Catalogi gloriae mundi 4. par. confid. 29. §. Ratione iurisdictionis officia etiam praebent nomina personarum, vt fidem faciunt tituli, libr. 1. Decr. tit. 21. 24. 25. 28. 29. 30. 31. 32. c. 2. c. 3. c. 4. c. 5. c. 6. c. 7. c. 8. c. 9. c. 10. c. 11. c. 12. c. 13. c. 14. c. 15. c. 16. c. 17. c. 18. c. 19. c. 20. c. 21. c. 22. c. 23. c. 24. c. 25. c. 26. c. 27. c. 28. c. 29. c. 30. c. 31. c. 32. c. 33. c. 34. c. 35. c. 36. c. 37. c. 38. c. 39. c. 40. c. 41. c. 42. c. 43. c. 44. c. 45. c. 46. c. 47. c. 48. c. 49. c. 50. c. 51. c. 52. c. 53. c. 54. c. 55. c. 56. c. 57. c. 58. c. 59. c. 60. c. 61. c. 62. c. 63. c. 64. c. 65. c. 66. c. 67. c. 68. c. 69. c. 70. c. 71. c. 72. c. 73. c. 74. c. 75. c. 76. c. 77. c. 78. c. 79. c. 80. c. 81. c. 82. c. 83. c. 84. c. 85. c. 86. c. 87. c. 88. c. 89. c. 90. c. 91. c. 92. c. 93. c. 94. c. 95. c. 96. c. 97. c. 98. c. 99. c. 100. c. 101. c. 102. c. 103. c. 104. c. 105. c. 106. c. 107. c. 108. c. 109. c. 110. c. 111. c. 112. c. 113. c. 114. c. 115. c. 116. c. 117. c. 118. c. 119. c. 120. c. 121. c. 122. c. 123. c. 124. c. 125. c. 126. c. 127. c. 128. c. 129. c. 130. c. 131. c. 132. c. 133. c. 134. c. 135. c. 136. c. 137. c. 138. c. 139. c. 140. c. 141. c. 142. c. 143. c. 144. c. 145. c. 146. c. 147. c. 148. c. 149. c. 150. c. 151. c. 152. c. 153. c. 154. c. 155. c. 156. c. 157. c. 158. c. 159. c. 160. c. 161. c. 162. c. 163. c. 164. c. 165. c. 166. c. 167. c. 168. c. 169. c. 170. c. 171. c. 172. c. 173. c. 174. c. 175. c. 176. c. 177. c. 178. c. 179. c. 180. c. 181. c. 182. c. 183. c. 184. c. 185. c. 186. c. 187. c. 188. c. 189. c. 190. c. 191. c. 192. c. 193. c. 194. c. 195. c. 196. c. 197. c. 198. c. 199. c. 200. c. 201. c. 202. c. 203. c. 204. c. 205. c. 206. c. 207. c. 208. c. 209. c. 210. c. 211. c. 212. c. 213. c. 214. c. 215. c. 216. c. 217. c. 218. c. 219. c. 220. c. 221. c. 222. c. 223. c. 224. c. 225. c. 226. c. 227. c. 228. c. 229. c. 230. c. 231. c. 232. c. 233. c. 234. c. 235. c. 236. c. 237. c. 238. c. 239. c. 240. c. 241. c. 242. c. 243. c. 244. c. 245. c. 246. c. 247. c. 248. c. 249. c. 250. c. 251. c. 252. c. 253. c. 254. c. 255. c. 256. c. 257. c. 258. c. 259. c. 260. c. 261. c. 262. c. 263. c. 264. c. 265. c. 266. c. 267. c. 268. c. 269. c. 270. c. 271. c. 272. c. 273. c. 274. c. 275. c. 276. c. 277. c. 278. c. 279. c. 280. c. 281. c. 282. c. 283. c. 284. c. 285. c. 286. c. 287. c. 288. c. 289. c. 290. c. 291. c. 292. c. 293. c. 294. c. 295. c. 296. c. 297. c. 298. c. 299. c. 300. c. 301. c. 302. c. 303. c. 304. c. 305. c. 306. c. 307. c. 308. c. 309. c. 310. c. 311. c. 312. c. 313. c. 314. c. 315. c. 316. c. 317. c. 318. c. 319. c. 320. c. 321. c. 322. c. 323. c. 324. c. 325. c. 326. c. 327. c. 328. c. 329. c. 330. c. 331. c. 332. c. 333. c. 334. c. 335. c. 336. c. 337. c. 338. c. 339. c. 340. c. 341. c. 342. c. 343. c. 344. c. 345. c. 346. c. 347. c. 348. c. 349. c. 350. c. 351. c. 352. c. 353. c. 354. c. 355. c. 356. c. 357. c. 358. c. 359. c. 360. c. 361. c. 362. c. 363. c. 364. c. 365. c. 366. c. 367. c. 368. c. 369. c. 370. c. 371. c. 372. c. 373. c. 374. c. 375. c. 376. c. 377. c. 378. c. 379. c. 380. c. 381. c. 382. c. 383. c. 384. c. 385. c. 386. c. 387. c. 388. c. 389. c. 390. c. 391. c. 392. c. 393. c. 394. c. 395. c. 396. c. 397. c. 398. c. 399. c. 400. c. 401. c. 402. c. 403. c. 404. c. 405. c. 406. c. 407. c. 408. c. 409. c. 410. c. 411. c. 412. c. 413. c. 414. c. 415. c. 416. c. 417. c. 418. c. 419. c. 420. c. 421. c. 422. c. 423. c. 424. c. 425. c. 426. c. 427. c. 428. c. 429. c. 430. c. 431. c. 432. c. 433. c. 434. c. 435. c. 436. c. 437. c. 438. c. 439. c. 440. c. 441. c. 442. c. 443. c. 444. c. 445. c. 446. c. 447. c. 448. c. 449. c. 450. c. 451. c. 452. c. 453. c. 454. c. 455. c. 456. c. 457. c. 458. c. 459. c. 460. c. 461. c. 462. c. 463. c. 464. c. 465. c. 466. c. 467. c. 468. c. 469. c. 470. c. 471. c. 472. c. 473. c. 474. c. 475. c. 476. c. 477. c. 478. c. 479. c. 480. c. 481. c. 482. c. 483. c. 484. c. 485. c. 486. c. 487. c. 488. c. 489. c. 490. c. 491. c. 492. c. 493. c. 494. c. 495. c. 496. c. 497. c. 498. c. 499. c. 500. c. 501. c. 502. c. 503. c. 504. c. 505. c. 506. c. 507. c. 508. c. 509. c. 510. c. 511. c. 512. c. 513. c. 514. c. 515. c. 516. c. 517. c. 518. c. 519. c. 520. c. 521. c. 522. c. 523. c. 524. c. 525. c. 526. c. 527. c. 528. c. 529. c. 530. c. 531. c. 532. c. 533. c. 534. c. 535. c. 536. c. 537. c. 538. c. 539. c. 540. c. 541. c. 542. c. 543. c. 544. c. 545. c. 546. c. 547. c. 548. c. 549. c. 550. c. 551. c. 552. c. 553. c. 554. c. 555. c. 556. c. 557. c. 558. c. 559. c. 560. c. 561. c. 562. c. 563. c. 564. c. 565. c. 566. c. 567. c. 568. c. 569. c. 570. c. 571. c. 572. c. 573. c. 574. c. 575. c. 576. c. 577. c. 578. c. 579. c. 580. c. 581. c. 582. c. 583. c. 584. c. 585. c. 586. c. 587. c. 588. c. 589. c. 590. c. 591. c. 592. c. 593. c. 594. c. 595. c. 596. c. 597. c. 598. c. 599. c. 600. c. 601. c. 602. c. 603. c. 604. c. 605. c. 606. c. 607. c. 608. c. 609. c. 610. c. 611. c. 612. c. 613. c. 614. c. 615. c. 616. c. 617. c. 618. c. 619. c. 620. c. 621. c. 622. c. 623. c. 624. c. 625. c. 626. c. 627. c. 628. c. 629. c. 630. c. 631. c. 632. c. 633. c. 634. c. 635. c. 636. c. 637. c. 638. c. 639. c. 640. c. 641. c. 642. c. 643. c. 644. c. 645. c. 646. c. 647. c. 648. c. 649. c. 650. c. 651. c. 652. c. 653. c. 654. c. 655. c. 656. c. 657. c. 658. c. 659. c. 660. c. 661. c. 662. c. 663. c. 664. c. 665. c. 666. c. 667. c. 668. c. 669. c. 670. c. 671. c. 672. c. 673. c. 674. c. 675. c. 676. c. 677. c. 678. c. 679. c. 680. c. 681. c. 682. c. 683. c. 684. c. 685. c. 686. c. 687. c. 688. c. 689. c. 690. c. 691. c. 692. c. 693. c. 694. c. 695. c. 696. c. 697. c. 698. c. 699. c. 700. c. 701. c. 702. c. 703. c. 704. c. 705. c. 706. c. 707. c. 708. c. 709. c. 710. c. 711. c. 712. c. 713. c. 714. c. 715. c. 716. c. 717. c. 718. c. 719. c. 720. c. 721. c. 722. c. 723. c. 724. c. 725. c. 726. c. 727. c. 728. c. 729. c. 730. c. 731. c. 732. c. 733. c. 734. c. 735. c. 736. c. 737. c. 738. c. 739. c. 740. c. 741. c. 742. c. 743. c. 744. c. 745. c. 746. c. 747. c. 748. c. 749. c. 750. c. 751. c. 752. c. 753. c. 754. c. 755. c. 756. c. 757. c. 758. c. 759. c. 760. c. 761. c. 762. c. 763. c. 764. c. 765. c. 766. c. 767. c. 768. c. 769. c. 770. c. 771. c. 772. c. 773. c. 774. c. 775. c. 776. c. 777. c. 778. c. 779. c. 780. c. 781. c. 782. c. 783. c. 784. c. 785. c. 786. c. 787. c. 788. c. 789. c. 790. c. 791. c. 792. c. 793. c. 794. c. 795. c. 796. c. 797. c. 798. c. 799. c. 800. c. 801. c. 802. c. 803. c. 804. c. 805. c. 806. c. 807. c. 808. c. 809. c. 810. c. 811. c. 812. c. 813. c. 814. c. 815. c. 816. c. 817. c. 818. c. 819. c. 820. c. 821. c. 822. c. 823. c. 824. c. 825. c. 826. c. 827. c. 828. c. 829. c. 830. c. 831. c. 832. c. 833. c. 834. c. 835. c. 836. c. 837. c. 838. c. 839. c. 840. c. 841. c. 842. c. 843. c. 844. c. 845. c. 846. c. 847. c. 848. c. 849. c. 850. c. 851. c. 852. c. 853. c. 854. c. 855. c. 856. c. 857. c. 858. c. 859. c. 860. c. 861. c. 862. c. 863. c. 864. c. 865. c. 866. c. 867. c. 868. c. 869. c. 870. c. 871. c. 872. c. 873. c. 874. c. 875. c. 876. c. 877. c. 878. c. 879. c. 880. c. 881. c. 882. c. 883. c. 884. c. 885. c. 886. c. 887. c. 888. c. 889. c. 890. c. 891. c. 892. c. 893. c. 894. c. 895. c. 896. c. 897. c. 898. c. 899. c. 900. c. 901. c. 902. c. 903. c. 904. c. 905. c. 906. c. 907. c. 908. c. 909. c. 910. c. 911. c. 912. c. 913. c. 914. c. 915. c. 916. c. 917. c. 918. c. 919. c. 920. c. 921. c. 922. c. 923. c. 924. c. 925. c. 926. c. 927. c. 928. c. 929. c. 930. c. 931. c. 932. c. 933. c. 934. c. 935. c. 936. c. 937. c. 938. c. 939. c. 940. c. 941. c. 942. c. 943. c. 944. c. 945. c. 946. c. 947. c. 948. c. 949. c. 950. c. 951. c. 952. c. 953. c. 954. c. 955. c. 956. c. 957. c. 958. c. 959. c. 960. c. 961. c. 962. c. 963. c. 964. c. 965. c. 966. c. 967. c. 968. c. 969. c. 970. c. 971. c. 972. c. 973. c. 974. c. 975. c. 976. c. 977. c. 978. c. 979. c. 980. c. 981. c. 982. c. 983. c. 984. c. 985. c. 986. c. 987. c. 988. c. 989. c. 990. c. 991. c. 992. c. 993. c. 994. c. 995. c. 996. c. 997. c. 998. c. 999. c. 1000.

2 **O**fficialis et vel promissifex. in iurisdictione officium pontificis exercet, c. 2. de offic. vicar. libr. 1. 6. tit. 13. cuius duae sunt species: alio dicto principali, alio foraneo, clemens. 2. de rescript. libr. 1. clem. tit. 2. c. Romana. de offic. ordin. libr. 6. Ille generalis officialis est, & ordinarius iudex, faciens vniuersum idem tribunal cum

episcopo: hic autem foraneus in certa regione dioeceseos constitutus & ad certas causas, & potius iudex delegatus, Innoc. & Hostiens. in ca. Romana, de offic. ordin. Ioan. Andr. in gloss. cle. 2. in verb. foraneo, de rescript. Iason. in rubr. de offic. eius, cui mandata est iurisdictione. non secus quam decanus ruralis, c. 2. ad hoc, in fin. de offic. archid. apud Gregor. Sunt & alii officiales, gloss. in clem. & in ver. episcopi. de rescript. ecclesiastici, vt is quem data archidiaconus, vel alius inferior episcopo, & is quem constituit capitulum sede vacante penes quem iurisdictione episcopalis tunc residet, ca. vni. de de matro. & obed. in 6.

3 **A**ccedit et proxime officiali, vicarius episcopi, qui maioris est potestatis officiali. Nam quicquid potest officialis, potest vicarius: sed non contra nec eadem potest officialis, quae vicarius episcopi. Quia officialis non habet potestatem circa actus spirituales extradiociales, quae tamen ad vicarium in spiritualibus pertinet, vt possit punire & corrigere. Si tamen vicarius vnus tantum sit episcopi sine officiali, is omnem sibi concessam censetur habere potestatem, vt notat Federicus de Senis, consil. 302. incip. reuerende pater. sed hoc si esse commissum sint, quae officiales etiam sunt, non autem si generaliter potestas iurisdictionis concedatur, ex constitutione Bonifacii 8. cap. 2. & 3. de offic. vicar. in 6. Facit etiam & determinatio loci facta in vicariatu, vt extra illum locum censeatur adempta potestas, vt scribit Innocentius 3.

4 **S**unt et inquisitores haeretice prauitatis, vicarii & officiali summi pontificis, qui iudices a sede apostolica creati sunt, ad pestem eluendam haeresium, ca. sua nobis, de offic. vicar. apud Gregorium. Quamobrem nec de aliis causis cognoscunt officio concesso, quam de his quae haeresin redolent: non de diuinationibus, non de vsuris, secundum rescriptum Alexandri 4. summi pontificis, can. accusatus, cap. 8. §. sane, & §. de questionibus, de haeretico. lib. 5. Sex. Decretal. tit. 2. Perpetuum hoc officium inquisitionis, nec morte summi pontificis concedentis extinguendum, quod regalis & cancellis conclusum fuit proprio a Clemente 4. ca. ne aliqui, cap. 10. & c. vt officium, cap. 11. §. 1. & 2. cod. tit. & Bonifacio 8. c. vt commissi, c. 12. cod.

De Officiariis quibusdam sedis apostolicae, Vicecancellario, Camerario, Secretariis, Protonotariis, & aliis.
Cap. 42.

- 1 *Vicecancellarius Romae dignitas, & auctoritas, munus, & cur non dicatur cancellarius.*
- 2 *Bibliothecarius num idem fuerit ac vicecancellarius.*
- 3 *Abbruiatores maioris & minoris palatii, qui in aula Romana, & munus.*
Scriptores aulae Romanae qui, eod.
Rescribendarii in aula Romana qui, eod.
- 4 *Solicitatores apostolici qui.*
Scriptores Archicamerarii, cubicularii, scutiferi aulae Romanae, eod.
Plumbatores, eod.
- 5 *Expeditores contradictorum in aula Romana, qui.*
- 6 *Camerarii Romae dignitas & potestas.*
- 7 *Auditor camere apostolicae.*
- 8 *Camera apostolica & eius officarii.*
- 9 *Secretariorum apostolicorum collegium a quo introductum.*
- 10 *Breuiaria apostolica quae & quare ita dicuntur.*
- 11 *Summissa apostolici qui & eorum munus.*
- 12 *Prothonotarii qui, & quo, & munus, & privilegia.*
Notarii regionarii eod.
- 13 *Auditor Romae qui, & quot numero, & munus.*
- 14 *Auditor Romae primi & secundi gradus.*
- 15 *Rota auditorum quare dicatur.*
- 16 *Penitentarius Papa, & penitentarius Papa quis, & munus.*
- 17 *Auditorium rerum gratis & rerum iniustis.*
Signature gratis & iniustis, vnde habent nomen, eod.
- 18 *Referendarii gratis & iniustis qui dicuntur.*
- 19 *Clericus sacri senatus quis, & munus.*

1 **S**unt etiam vicecancellarius cardinalis, qui primum locum dignitate, auctoritate, & utilitate hodie Romae post summum pontificem tenet: cancellariae apostolicae, & iustitiae praepositus, Cardinalis in cle. 2. de elect. 4. quast. antiq. glossat. in prox. ad regul. cancell. Is ratione propterea officii, literarum expeditioni de rebus